

II. Dobré vnuknutia

Pripomeňme si teraz pravidlo našich predkov týkajúce sa úcty k svätým: „Imitari non pigeat quod celebrare delectat“: Nesmieme prestať napodobňovať to, čo radi oslavujeme. Kauza Matky Terezy nám pripomína niečo podstatné pre naše posvätenie: dôležitosť počúvania vnuknutí. Nie je to niečo, čo sa udeje len raz v živote. Po prvom, rozhodujúcom Božom volaní nasledujú mnohé ďalšie vnútorné pozvania, ktoré nazývame dobrými vnuknutiami. Celý náš duchovný rast závisí od našej poddajnosti týmto vnuknutiam.

Lahko sa dá pochopiť, prečo vernosť počúvaniu vnuknutí je najkratšia a najistejšia cesta k svätosti. Nie je to ľudská práca; nestačí mať jasný program dokonalosti, aby sme to boli schopní postupne uskutočňovať. Neexistuje rovnaký model dokonalosti pre všetkých. Boh nevyrába svätých v sériách; nemá rád klonovanie. Každý svätý je novým vynálezom Ducha Svätého. Boh môže žiadať od jedného svätého presný opak toho, čo žiada od iného. Vezmime si príklady blízke našej dobe: Čo majú spoločné Escrivá de Balaguer a Matka Tereza? Napriek tomu, pre Cirkev sú obaja svätí.

A tak teda, nevieme od začiatku ako konkrétne vyzerá svätosť, ktorú chce Boh pre každého z nás: Iba Boh to vie, a On to postupne zjavuje po ceste. Tým zabraňuje človeku, aby sa obmedzoval iba na nasledovanie všeobecných pravidiel, ktoré sú platné pre všetkých. Človek musí pochopiť, čo žiada Boh od neho, a len od neho. Porozmýšľajme, čo by sa stalo ak by sa Jozef z Nazareta obmedzil iba na verné nasledovanie vtedy známych pravidiel svätosti, alebo keby Matka Tereza tvrdohlavo, na silu dodržiavala kanonické pravidlá v rehoľnom inštitúte. To, čo chce konkrétne Boh od každého z nás môžeme objaviť cez životné udalosti, slovo Písma, radu duchovného vodcu; ale hlavným a spoločným prostriedkom sú *vnuknutia milosti*. Sú to vnútorné požiadavky Ducha v hĺbke srdca, cez ktoré nielenže Boh dáva poznať, čo žiada, ale súčasne dáva nevyhnutnú silu potrebnú na uskutočnenie vnuknutia, ak ho osoba akceptuje.

Dobré vnuknutia majú čosi spoločné s biblickým vnuknutím, avšak priznávajú mu autoritu a rozmer, ktoré sú podstatne odlišné. „Boh povedal Abrahámovi...“, „Boh prehovoril k Mojžišovi“: takéto Pánovo hovorenie nebolo, z pohľadu fenomenológie, odlišné od príhovoru, ktoré sa uskutočňuje vo vnuknutiach milosti. Aj na Sinaji, Boží hlas neznel navonok, ale vo vnútri srdca vo jasnej forme, impulzy pochádzajúce od Ducha Svätého. Desať Prikázaní nebolo vpísaných do kameňa Božím prstom, ale do Mojžišovho srdca, ktorý ich potom vpísal do kameňa. „Pod vplyvom Ducha Svätého prehovorili ľudia Božie slovo“ (2 Pt 1:21); oni boli tí, ktorí prehovorili, ale pohnutí Duchom Svätým; opakovali ústami to, čo počuli vo svojom srdci. Vernosť vnuknutiu je odmenená častejšími a silnejšími vnuknutiami. Je to tak, ako keby sa duša pripravovala na ešte jasnejšie vnímanie Božej vôle a väčšej schopnosti vykonať ju.

Rozlišovanie duchov

Najcitlivejším problémom v súvislosti s vnuknutiami bolo vždy rozlíšenie, či tieto prichádzajú od Božieho Ducha alebo od ducha sveta, vlastných vášní alebo zlého ducha.

Téma rozlišovania duchov prešla významným vývojom počas storočí. Spočiatku bolo rozlišovanie považované ako dar, ktorý slúžil na rozlíšenie medzi slovami, modlitbami a prorockými vysloveniami v zhromaždení, ktoré niekto prijal alebo neprijal od Ducha

Svätého. Neskôr, slúžilo zvlášť na rozlíšenie svojich „vlastných“ vnuknutí, na usmernenie svojich rozhodnutí. Tento vývoj nie je ľubovoľný; v skutočnosti je to ten istý dar, hoci prispôsobený rôznym objektom.

Existujú kritériá rozlišovania, ktoré môžeme nazvať objektívne. Na vieroučnom poli, podľa sv. Pavla sú tieto zhrnuté v uznaní Krista ako Pána: „Nik, kto hovorí v Božom Duchu, nepovie: Prekliaty Ježiš!, a nik nemôže povedať: „Ježiš je Pán“, iba ak v Duchu Svätom“ (1 Kor 12:3); pre sv. Jána sú zhrnuté vo viere v Krista a v jeho Vtelení: „Milovaní, neverte každému duchu, ale skúmajte duchov, či sú z Boha; lebo do sveta vyšlo mnoho falošných prorokov. Božieho Ducha poznáte podľa tohto: Každý duch, ktorý vyznáva, že Ježiš Kristus prišiel v tele, je z Boha. Duch, ktorý nevyznáva Ježiša, nie je z Boha“ (1 Jn 4:1-3).

V morálnej oblasti, základné kritérium je odvodené od súladu Božieho Ducha so sebou samým. Tento nemôže žiadať niečo, čo je opačné Božej vôli, tak ako to je vyjadrené s Písmom, v učení Cirkvi, a v povinnostiach vlastného stavu. Božie vnuknutie nikdy nebude vyžadovať skutky, ktoré Cirkev považuje za nemorálne, nezáleží na množstve opačných argumentov, ktoré sú navrhované v mnohých prípadoch; napríklad, že Boh je láska, a teda všetko, čo je urobené pre lásku je od Boha.

Ak rehoľník nie je poslušný voči svojmu predstavenému, dokonca kvôli chvályhodnému zámeru, isto to nebude vnuknutie milosti, pretože prvým vnuknutím, ktoré posielal Boh je presná okolnosť. Práve uprednostnenie tejto potreby pred ostatnými sa stalo základom doktríny o rozlišovaní u sv. Ignáca z Loyoly.

Pozýva nás počúvať vnuknutia – „duchov“ - ktoré stoja za rozhodnutím, a reakcie, ktoré títo duchovia vyvolávajú. Je známe, že to, čo prichádza od Svätého Ducha, prináša so sebou radosť, pokoj, šťastie, miernosť, jednoduchosť, svetlo. Naopak, to čo prichádza od zlého prináša smútok, nepokoj, chvenie, neklud, zmätok a tmu. Apoštol to vyjasňuje, keď kladie do protikladu ovocie tela – nenávisť, závisť, nezhody, rozdelenia, žiarlivosť – s ovocím Ducha, ktoré je láska, radosť, pokoj...

Je pravdou, že v praktickom živote sú veci komplexnejšie. Vnuknutie môže prísť od Boha, a napriek tomu spôsobiť veľký nepokoj. Ale to nie kvôli vnuknutiu, ktoré je jemné a pokojné, ako je všetko, čo prichádza od Boha; tento nepokoj skôr korení vo vzdore voči vnuknutiu. Aj pokojná rieka, keď sa stretá s prekážkou vytvára víry. Ak sa vnuknutie príjme, srdce okamžite nachádza hlboký pokoj. Boh odmeňuje každé malé víťazstvo v tejto oblasti, tým, že dáva duši poznať svoje prijatie, ktoré je tou najčistejšou radosťou na svete.

Dovoliť Duchu, aby nás viedol

Konkrétnym ovocím tejto meditácie musí byť obnovené rozhodnutie zveriť sa vo všetkom a pre všetko vedeniu Duchom Svätým, v istom druhu „duchovného vedenia.“

Je dôležité pre každého kresťana akceptovať vnuknutia, je to životne dôležité pre tých, ktorí majú riadiace úlohy v Cirkvi. Iba týmto spôsobom dovoľujeme Kristovmu Duchu, aby viedol svoju Cirkev prostredníctvom ľudských reprezentantov. Nie je nevyhnutné pre všetkých pasažierov na lodi, aby mali svoje uši neustále pri rádiu a počúvali meteorologické správy, varovania pred ľadovcami, ale je to nevyhnutné pre tých, ktorí loď vedú. Z odvážne prijatého „božieho vnuknutia“ pápeža Jána XXIII., sa narodil Druhý vat. Koncil a veľa ďalších prorockých udalostí sa odohralo v nedávnych časoch.

Práve táto potreba vedenia Duchom Svätým inšpirovala slová „Veni Creator: Ductore sic te praevio vitemus omne noxium“: „s tebou, našim sprievodcom, sa vyhneme každému zlu.“ Vo svojom „Rímskom Triptychu“ preberá Sv. Otec toto slovo, keď rozprávajúc o momente povolania Petra, vkladá do úst prítomných túto modlitbu: „Ty, ktorý prenikáš všetko – ukáž sa nám!“

Všetci sa musíme oddať vnútornému Učiteľovi, ktorý k nám prehovára bez hluku slov. Ako dobrí herci, musíme počúvať pozorne, vo významných aj menej významných chvíľach, hlasu tohto skrytého našepkávača a verne prednášať našu časť v divadle života.

Je to ľahšie, než si môžeme myslieť, pretože hovorí k nám vo vnútri, učí nás každej veci, radí nám vo všetkom. „A pomazanie, ktoré ste od neho dostali, ostáva vo vás a nepotrebujete, aby vás niekto poučal; ale ako jeho pomazanie vás poučá o všetkom – a je pravdivé, nie je lžou – teda ako vás poučilo, ostávate v ňom.“ (I Jn 2:27). Niekedy len stačí náhľad dovnútra, pohnúť srdcom, chvíľa spomienky a modlitby.

Slovami známej liturgickej modlitby, prosíme Boha, na príhovor bl. Terézie z Kalkaty o dar spoznania a nasledovania jeho vnuknutí, tak ako ich nasledovala ona: „Ty buď prameňom našich skutkov Pane a sprevádzaj ich svojou pomocou, aby všetka naša činnosť začínala u Teba a v Tebe bola zavŕšená. Skrze Krista nášho Pána.

⁵ "Florilegium Frisingense," n. 371 (CCL, 108D).

⁶ Cf. St. Ignatius of Loyola, "Spiritual Exercises," Fourth Week (Ed. BAC, Madrid, 1963, pp. 262 ff.).

⁷ Prayers of Thursday following Ash Wednesday.